

Handlingsplan for Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak 2022

Utviklingsseksjonen 21.desember 2021

Handlingsplan 2022

[Tittel (norsk/engelsk)]

Årstell

2022

Ansvarlig avdeling:

Ressursavdelingen

Emneord:

Ordningen for
fiskeforsøk og
utviklingstiltak

Arkivsaksnummer:

21/18754

Dato utgitt:

21. desember 2021

Totalt antall sider:

[Totalt antall sider]

Saksansvarlig:

Anne Marie Abotnes

ISSN/ISSB:

[ISSN/ISSB]

Handlingsplan for Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak 2022

Sammendrag

[Sammendrag]

Summary:

[Summary]

Innholdsfortegnelse

1. Formål og virkeområde	2
2. Budsjett og administrative forhold	2
3. Prioriteringer for 2022	3
4. Nærmere om prosjektene i 2022	6
4.1. Hav og kyst – opprensning av tapte fiskeredskaper	6
4.2. Lokale områder – opprensning av tapte fiskeredskaper	7
4.3. Materialvalg i fiskeredskap vs. bruk av plastkomponenter	7
4.4. Merking av selve redskapen	8
4.5. Estimere omfang av utkast	9
4.6. Filmprosjekt	9
4.7. Kolmuletrål, tiltak mot sprengning	10
4.8. Seleksjon i stormasket trål og snurrevad	11
4.9. Sjøkreps	12
4.10. Seleksjon reketral	14
4.11. Forvaltningsoppfølging av mesopelagisk fiskeri	15
4.12. Oppfølging av forsøksstillatelser	16
4.13. Industritrål, excluder og rist i annen trål	16
4.14. Oppfølging av rømmingshull, nedbrytbare løsninger og fisket etter kongsnegl med teiner	17
4.15. Hvordan skal fremtidens trålfiskeri være for å imøtekomme samfunnsutviklingen med hensyn til miljøpåvirkning og bærekraft	19
4.16. Forvaltningsoppfølging av fisket etter makrellstørje	20
4.17. Porsangerfjorden, kunnskapsinnhenting og teinefiske etter reker og tilrettelegging av trålfelt for fiske etter reker	20
4.18. Utvikling av alternativt system til «blåboksen» i hvalfangst	21

1. Formål og virkeområde

Formålet med Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak er å fremme utvikling i norsk fiskerinæring som kan bidra til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskeressursene.

Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak skal så langt det er mulig søke å koordinere sin virksomhet med andre utviklingstiltak og forskning som har relevans for ordningens virkeområde. Prosjekt av ren forskningsmessig karakter faller utenfor ordningen.

Støtte over ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak skal fortrinnsvis gå til tiltak innenfor følgende hovedområder:

- I. Miljørelatert virksomhet, for eksempel opprensning av tapte fiskeredskaper (herunder tapte garn) og beskyttelse av korallrev for å hindre ressursødeleggelse og miljøskadelige virkninger av fisket.
- II. Veiledning og bistand, for blant annet å sikre at reguleringer iverksettes og fiske gjennomføres ut fra hensynet til ressursvennlig og rasjonell beskatning av fiskebestandene.
- III. Utprøving av fiske- og fangstmetoder for regulerings- og kontrollformål, for blant annet å kunne ivareta enkelte næringsrelaterte forvaltningsoppgaver i forhold til utprøving og innføring av ny og mer effektiv teknologi.
- IV. Fiskeforsøk, hvor blant annet formålet kan være å undersøke mulighetene for kommersiell utnyttelse av lite utnyttede arter.

2. Budsjett og administrative forhold

Tabell 2.1: Disponible midler for 2022 (eksklusiv mva.).

Betegnelse	Budsjett for 2022
Sum disponibelt til prosjekter i 2022, Kap. 917 post 22 Fiskeriforskning og -overvåking	Kr. 23 250 000,-

Statsbudsjettet 2022 og Tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet legger rammene for handlingsplanen. I Statsbudsjettet for 2022 (Prop 1 S (2021-2022)) vises det til at post 21 tidligere har dekket utgifter til ordningen for fiskeforsøk og utvikling, samt innsats mot marin forsøpling. Dette formålet ble tidligere finansiert gjennom inntekter fra forskningsfangst. For å sikre en mer ryddig budsjettering vil budsjetteringen av formålet samles på post 22. Derfor fremkommer det ikke bevilgning på post 21 i 2022. Prop. 1 S Tillegg 1 nevner ingen endringer for dette området.

I brev til Fiskeridirektoratet av 15. oktober 2021 viser Nærings- og fiskeridepartementet til at *“I henholdt til Forskrift om fiskeriforskningsavgiften (FOR-2013-12-17-1567) skal*

fiskeriforskningsavgiften dekke deler av kostnadene ved å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen. Departementet bekrefter at alle kostnader knyttet til aktiviteter som innhenting, kvalitetskontroll, bearbeiding og formidling av data som inngår i kunnskapsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen kan dekkes av avgiften, inkludert kostnader ved forbedring av systemer knyttet til disse oppgavene”.

Koronapandemien har medført at flere prosjekter ikke har blitt gjennomført og er utsatt til 2022. Disse må det således tas høyde for i budsjettet for 2022. Videre må det være personellmessige ressurser til å utføre både nye og utsatte prosjekt. De utsatte prosjektene er inkludert i handlingsplanen for 2022.

En betydelig andel av planlagte prosjekt for 2022 inkluderer sjøgående aktivitet og noen av disse er i samarbeid med andre aktører. Det er en uforutsigbar situasjon med hensyn på restriksjoner knyttet til den pågående pandemien. I 2021 har det spesielt vært utfordrende å gjennomføre prosjekt hvor en var avhengig av å benytte små fartøy. Pandemien har vist oss uforutsigbare sider og det er rimelige å ta høyde for at det i 2022 også kan være restriksjoner som gjør at det kan være utfordrende å gjennomføre noen av aktivitetene. Hoveddelen av vår toktaktivitet vil finne sted i andre halvår og forhåpentligvis er pandemien tilstrekkelig slått tilbake til at vi kan få gjennomført vår aktivitet tilnærmet som planlagt i 2022.

3. Prioriteringer for 2022

Prioriteringer innenfor Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak gjøres på bakgrunn av føringer i Tildelingsbrev 2022 fra Nærings- og fiskeridepartementet samt prioriteringer i fiskeritabellen i økosystembasert fiskeriforvaltning.¹ For noen prosjekter er også bestandstabellen i økosystembasert fiskeriforvaltning sett hen til.

Under kapittel 2, Overordnede utfordringer og prioriteringer i Tildelingsbrevet finner vi følgende tekst:

Hurdalsplattformen stadfester at klimakrisen er vår tids største utfordringer, og at klima og natur skal være en ramme rundt all politikk. Fiskeridirektoratets samfunnsoppdrag overlapper i stor grad med FNs bærekraftsmål 14 om å bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling.

Diskusjonene om vern, bevaring og bruk av naturressursene stiller store krav til kunnskap om fiskerienes miljøpåvirkning i egne farvann og synliggjøring av tiltak som bidrar til god bevaringseffekt.

Regjeringen vil lede an i innsatsen for å stanse plastforurensning i havet. Her har Fiskeridirektoratet en viktig rolle som bidragsyter.

I Tildelingsbrevet under prioriterte aktiviteter innenfor havressursforvaltning sies det:

¹ Økosystembasert fiskeriforvaltning med tilhørende prioriteringstabeller oppdateres årlig. På grunn av kapasitetsutfordringer knyttet til omorganiseringsprosessen i Fiskeridirektoratet er oppdateringen av tabellene skjøvet noe på.

Fiskeridirektoratet skal i tillegg til sine forvaltnings- og reguleringsoppgaver bidra til utvikling og bruk av fiskeredskap med sikte på å unngå utkast og uønsket fiskedødelighet, som fangst under minstemål og uønskede arter.

I kapittel 4 nedenfor beskrives flere prosjekt som følger opp denne føringen fra departementet, blant annet prosjekter innenfor reketrål, torsketrål og snurrevad.

Tildelingsbrevet fokuserer også på lokale og datafattige bestander:

Direktoratet skal samarbeide med Havforskningsinstituttet om prioriteringer og tiltak for forbedret kunnskapsgrunnlag og rådgivning for datafattige bestander av fisk, krepsdyr og sjøpattedyr.

Vi foreslår i kapittel 4 oppfølging av flere lokale fiskerier på datafattige bestander for å sikre et bærekraftig redskapsbruk, blant annet oppfølging av sjøkrepsfisket, rekefiske med teiner i Porsangerfjorden og fisket etter kongsnegl.

Fiskeritabellen i økosystembasert fiskeriforvaltning fokuserer på eventuelle utfordringer knyttet til arts- eller størrelsesselektivitet, bidødelighet (inkl. uregistrert dødelighet som følge av kontakt med fiskeredskapen), utkast eller uheldige påvirkninger på bunnhabitat. Fiskeritabellen danner grunnlag for prioriteringer av tiltak med sikte på forbedringer av disse utfordringene. Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak har et noe bredere fokus, og det vil derfor kunne være prioriteringer i handlingsplanen som ikke hører inn under fiskeritabellen.

I Tildelingsbrevet under prioriterte aktiviteter innenfor marin arealforvaltning og arbeidet mot marin forsøpling sies det:

Arbeidet mot marin forsøpling blir stadig viktigere både globalt og nasjonalt. Regjeringen vil lede an i innsatsen for å stanse plastforurensning i havet. Fiskeridirektoratet har en viktig rolle i dette, som ansvarlig for å forebygge og rydde opp marin forsøpling fra fiskeri, havbruk og fritidsfiske. Direktoratet skal videreføre sin solide innsats på dette feltet i tråd med sin flereårige handlingsplan.

Fiskeridirektoratets flerårige handlingsplan mot marin forsøpling ble publisert 15. mars 2021. Handlingsplanen omfatter tiltak innen yrkesfiske, fritidsfiske og akvakultur. Prosjekter som allerede er i prosess, som opprenskning av tapte fiskeredskap, merking av fiskeutstyr og videreutvikling av ordningen for innmelding av tapte fiskeredskap vil inngå i handlingsplan for fiskeforsøk og utviklingsplan og er beskrevet nedenfor i kapittel 4.

Tabell 3.1: Oversikt over prosjektene i handlingsplanen for 2022, med tilhørende budsjetttramme, ansvarlig saksbehandler, tidsramme og referanse til Fiskeritabellen.

Kapittel	Prosjekt	Budsjett-forslag 2022	Ansvarlig	Tidsramme	Referanse til tema i Fiskeritabellen
1	Hav og kyst - opprensning av tapte fiskeredskaper	7 000 000	Gjlan	3 og 4 kvartal	Bidødelighet
2	Lokale områder - opprensning av tapte fiskeredskaper	1 500 000	Baaar	2 og 3 kvartal	Bidødelighet
3	Materialvalg i fiskeredskap vs bruk av plastkomponenter	100 000	Baaar	3 og 4 kvartal	Bidødelighet
4	Merking av selve redskapen	500 000	Gjlan	Hele året	Bidødelighet
5	Estimere omfang av utkast (drgrad)	200 000	Baaar, Hiber	1 kvartal	Bidødelighet
6	Filmprosjekt	550 000	Baaar	1, 2 og 4 kvartal	Bidødelighet
7	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning	2 500 000	Dalil	1 kvartal	Seleksjon og utkast
8	Seleksjon stormasket trål og snurrevad	4 000 000	Dalil/Peher	3 og 4 kvartal	Seleksjon og utkast
9	Sjøkreps	400 000	Klska	Hele året	Seleksjon og utkast
10	Seleksjon reketrål	2 700 000	Dalil	Hele året	Seleksjon og utkast
11	Forvaltningsoppfølging av mesopelagisk fiskeri	50 000	Gjlan	2, 3 og 4 kvartal	Seleksjon og utkast
12	Oppfølging av forsøksstillatelser	50 000	Baaar	Hele året	Seleksjon og utkast
13	Industrietrål, excluder og rist i annen trål	1 600 000	Dalil/Peher	2 og 3 kvartal	Seleksjon og utkast
14	Oppfølging av rømningshull, nedbrytbare løsninger og fiske etter kongsnegl med teiner	1 000 000	Gjlan, Baaar	Hele året	Seleksjon og utkast/Bidødelighet
15	Hvordan skal fremtidens trålfiskeri være for å imøtekomme samfunnsutviklingen med hensynet til miljøpåvirkning og bærekraft.	100 000	Dalil		Seleksjon og utkast
16	Forvaltningsoppfølging av fisket etter makrellstørje	50 000	Peher	2 og 3 kvartal	Seleksjon og utkast
17	Porsangerfjorden, kunnskapsinnhenting om teinefiske etter reker og tilrettelegging av trålfelt for fiske etter reker	450 000	Dalil	2 og 3 kvartal	Seleksjon og utkast/Bidødelighet
18	Utvikling av alternativt system til «blåboksen» i hvalfangst	500 000*	Gugje, hiynn, dalil, peher		
Sum		23 250 000			

* I møte 2. november 2021 om *Budsjett 2022 post 22* ble det gitt innspill på et budsjett for Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak på kr. 22 750 millioner kroner. I tillegg ble det bevilget midler til et forprosjekt på alternativer til «blåboksen» i fisket etter hval. Dette prosjektet er nå inkludert i Handlingsplan 2022.

4. Nærmere om prosjektene i 2022

4.1. Hav og kyst – opprensning av tapte fiskeredskaper

Betydelige mengder garn og teiner som er mistet under fiske blir fjernet gjennom det årlige opprenskingstoktet. I tillegg blir det tatt opp betydelige mengder andre redskaper som liner, snurrevad, not, tauverk, trålvaier, anker og dregger mv. Erfaring har vist at opprensning generelt utover fokus på garn også er viktig av hensyn til å fjerne tapte redskaper som representerer en ny fare for ytterligere fastheking med påfølgende tap. Foruten fokus på skjult beskatning av fisk og skalldyr utgjør tapene også en forurensning av det marine miljøet.

Det har blitt gjennomført årlige opprenskingstokt siden starten på 1980 tallet. Det ble i 2021 tatt opp betydelige mengder av fiskeredskaper, herunder ca. 1000 garn. En del av dette er levert tilbake til eier underveis i toktet samt noe til gjenvinning. Redskaper og komponenter som det ikke forefinnes rasjonelle gjenvinningsløsninger for, blir levert til deponi.

Toktets varighet i 2021 var 45 døgn, hvor prioriterte områder langs norskekysten samt fiskefeltene utenfor ble dekket. En god fremdriftsplan er således viktig, men det er utfordrende å få dette til å passe sammen med stengningsperioder for blåkveite, snøkrabbe og kongekrabbe, slik at opprensningen kan gjennomføres effektivt. For 2021 ble det ikke gjennomført opprensning etter snøkrabbeteiner, men dette planlegges gjennomført i 2022.

Opprensningen vil ellers bli gjennomført vekselvis mellom fiskebanker og kyst-/fjordområder, innenfor prioriterte områder med basis i meldinger om tapte fiskeredskap og områder hvor det erfaringsmessig mistes fiskeredskaper.

Til å gjennomføre opprenskingsoppdraget vil det bli leid ett fartøy som er rigget for å kunne utføre tråling, slik at fartøyet også er tilpasset og arrangert for sokning samt effektiv om bord taking. Fartøyet vil bli utstyrt med egnet sokneutstyr. Det er viktig at fartøyet er tilstrekkelig stort for å redusere behov for lossing underveis samt at dette minimaliserer tidsavbrudd for værforhold og kan håndtere alt sokneutstyr godt innenfor HMS hensyn for mannskap og toktpersonell. For 2022 vil det også være viktig at fartøyet har lagerplass til betydelige mengder av snøkrabbeteiner. Prosjektet er miljørelatert ved å fjerne kilder til plastforurensning og mulige kilder til mikroplast. Arbeidet bidrar også til å redusere skjult beskatning av fisk og skalldyr.

For å øke fiskerens mulighet til å følge med hvor det er blitt ryddet og hva som er fjernet, blir resultatene fra hver stasjon presentert web basert kartløsning, like etter toktslutt. Håndtering/ avhending av betydelige mengder med snøkrabbeteiner og tilhørende taumengder har medført økte kostnader for prosjektet. For at dette ikke skal føre til redusert tid til opprensning er det viktig at prosjektets ramme økes. Når det gjelder leiekostnader, så legges det til grunn en økning på lik linje med den generelle prisstigningen. Det må også tas hensyn til at leiekostnader og drivstoffkostnader som utgjør 90% av budsjettet, er noe uforutsigbare.

Budsjett: Kr. 7 000 000,-

4.2. Lokale områder – opprensning av tapte fiskeredskaper

Det er kjent at det årlig mistes mye fiskeredskap fra både yrkes- og fritidsfiske. Tapt fiskeredskap som står igjen på havbunnen, bidrar til en skjult beskatning av våre marine ressurser og på samme tid forsøples havet. Fiskeridirektoratet har hatt årlige opprensningstokt siden tidlig på 1980-talet, men disse toktene har primært vært rettet mot yrkesfiske på kommersielle fiskefelt, og som nevnt under 4.1 planlegges det for dette også i 2022. Samtidig vet vi at det mistes mye fiskeredskap fra kystnær fiskeriaktivitet i mindre eksponerte områder både fra yrkes- og fritidsfiske. Dette er tapte redskap som det årlige opprensningstoktet ikke omfatter.

Med bakgrunn i dette satte Fiskeridirektoratet i 2019 i gang et pilotprosjekt på kystnær opprensning i Hvaler- og Fredrikstadregionen ved hjelp av sokning og ROV. Dette arbeidet ble videreført med to nye pilotprosjekt i 2020 og i 2021.

Dette arbeidet ønskes videreført gjennom to nye prosjekt i 2022. Utvidelsen innebærer et tokt som skal drive opprensning på Sørlandet og et tokt i området rundt Ålesund. Toktene vil ha hovedfokus rettet mot fritidsfiske. Det vil også være fokus på formidling av tokt og problemstillinger knyttet til redskapstap. Til sammen foreslås det å sette av 1 500 000 til å gjennomføre disse to prosjektene.

Sesongen er også noe begrenset da toktet bør holdes unna høysesong for fritidsfiskere og hummerfisket. Derfor planlegges det for at ett tokt skal utføres i 2. kvartal og ett i 3 kvartal.

Budsjett: Kr. 1 500 000,-

4.3. Materialvalg i fiskeredskap vs. bruk av plastkomponenter

Marin forsøpling har mye fokus og fiskerinæringen må ta noe av ansvaret. Et av de mest omtalte områdene innen den europeiske fiskerisiden av marin forsøplingsproblematikken er utfordringen knyttet til gjenbruk og til materialgjenvinning. Fiskeredskap består av mange ulike komponenter som kan være svært vanskelig å separere. Dette gjør at utrangerte fiskeredskap kan være kostbare å kvitte seg med og det ender ofte opp på deponi, forbrenningsanlegg eller etterlates andre steder. I de tilfellene det leveres til resirkulering er det kun deler av redskapet som går til materialgjenvinning, noe går til gjenbruk og resten ender på deponi eller forbrenning. Felles for disse løsningene er at det krever mye manuelt arbeid, plastsammensetningen er ofte ugunstig for gjenvinning og derfor er det kostbart.

Målet er at fiskeredskaper skal gå inn i et kretsløp som kalles «sirkulær økonomi». Dette betyr kort sagt at redskapet ikke kastes etter bruk, men inngår i et kretsløpet ved at vi etterstreber gjenbruk, ombruk og materialgjenvinning. Noe av det som nevnes er at fiskeredskaper må lages av færre materialtyper og at de ulike komponentene bør bli lettere å separere. Dette viser seg svært utfordrende i praksis da redskapen er designet for å kunne tåle stor og variert belastning samtidig som det skal fiske godt. For å informere om problemstillingen og drøfte mulige løsninger ønsker Fiskeridirektoratet å invitere til en arbeidsgruppe der fiskere, redskapsprodusenter, renovasjon- og resirkuleringsselskaper og annen ekspertise er representert. Det vil arbeides for et samarbeid med Universitetet i Tromsø og SFI-en «*Centre for the development of biodegradable plastics in marine*

applications». Formålet med prosjektet er å sette fokus på problemet og dra i gang en løsningsorientert diskusjon med næringen.

Budsjett: Kr. 100 000,-

4.4. Merking av selve redskapen

På bakgrunn av et særlig identifisert behov i fritidsfiske blir det fra 1. januar 2022 innført krav til merking av selve fiskeredskapen når det fiskes med teiner og ruser. Erfaring viser at fritidsfiskeren er mer utsatt for tap av fiskeredskap enn en yrkesfisker, dette har blant annet en sammenheng med kompetanse, men også tilsyn/røkting. Kravet er utformet på bakgrunn av erfaringer som er høstet gjennom uttesting, som også er finansiert gjennom Ordningen med fiskeforsøk og utviklingstiltak.

Det er særlig utfordrende å nå ut til fritidssegmentet med budskap om en slik vesentlig regelendring. Dette vil derfor i stor grad bli håndtert og fulgt opp av Infostaben. Det legges også til grunn at Sjøtjenesten vil utføre en operativ tilnærming i form av kontroll.

Med den kunnskapen som foreligger om manuelle merkeløsninger (ikke elektroniske), så har Fiskeridirektoratet funnet det riktig å åpne for egenvalgte merkeløsninger, innenfor noen avgrensninger. Dette vil være viktig å følge opp, og regelendringen i seg selv er utfordrende med hensyn til at den omfatter et usedvanlig høyt antall brukere. Gjennom oppfølgingen vil det bli høstet erfaringer som igjen gir grunnlag for evaluering. Oppgaven defineres som:

- *Følge opp og evaluere bruken, herunder eventuelle svakheter med merkemetoder.*

Det er foreløpig ikke fremlagt noe forslag for et tilsvarende krav til merking for redskaper som benyttes av yrkesfiskere. Gjennom uttestingen ble det her i stor grad tatt sikte på bruk av RFID i form av plastbrikker som leses av elektronisk. Selv om det var til dels store forskjeller mellom de ulike merkene, så ble det identifisert gode løsninger. For noen redskapsgrupper ble det imidlertid identifisert betydelige utfordringer rundt selve bruken, gjennom fastheking og brudd i merkene.

Det er naturlig å legge til grunn erfaringer fra innføring i fritidsfiske, som kan gi synergier til en implementering i yrkesfiske, spesielt rettet mot spesifikke redskapsgrupper etter prinsippet om en modul basert implementering. Det vil også være aktuelt med spesifikke tester i yrkesfiske. Oppgaven defineres som:

- *Opparbeidet erfaringer fra uttesting og erfaringer fra fritidsfiske som overføres til yrkesfiske for uttesting etter et modul (type fiskeri) prinsipp.*

Omsøkte midler for 2022 vil således i all hovedsak være rettet ovennevnte oppgaver. Summen det søkes om vil i mindre grad dekke leie av fartøy, men vil mer være innrettet som en mulighet for kompensasjon/ støtte.

Budsjett: Kr. 500 000,-

4.5. Estimere omfang av utkast

Urapportert ikke-landet fangst i norske fiskerier er på grunn av utkastforbudet for de fleste arter liten i forhold til mange andre land som tillater utkast. Ikke-rapportert og til dels ulovlig utkast kan imidlertid være vanskeligere å kvantifisere enn lovlig utkast. Norge som stor fiskerinasjon blir med jevne mellomrom utfordret til å kvantifisere og dokumentere mengdene som kastes ut død eller døende, og som ikke rapporteres. Dette har betydning for bestandsberegninger, miljømerking av fiskeriene og krav fra land som importerer sjømat fra Norge, og for å dokumentere potensialet for fremtidig utnyttelse av pt ubenyttede ressurser.

For å sikre fremdrift i arbeidet og publisering av etterspurt dokumentasjon så har Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet avtalt å delfinansiere kostnadene ved å engasjere en stipendiat over en 4-års periode ansatt ved Havforskningsinstituttet. Årlig samlet kostnad er ca. kr 1.200.000. Prosjektet skulle egentlig vært avsluttet i 2021, men det er forlenget med 6 måneder. Derfor vil prosjektet ha finansiering ut april 2022. Her vil Havforskningsinstituttet vil bidra med halvparten, kr 200.000, og den andre halvparten dekkes over Ordningen. Fdir og HI deltar i prosjektet med egne veiledere.

Budsjett: Kr. 200 000,-

4.6. Filmprosjekt

Sportsfiske (beste praksis fang og slipp), formidlingsprosjekt for å redusere dødelighet (overføring fra 2021)

I Norge er det mange sportsfiskere som praktiserer «fang og slipp». For yrkes- og fritidsfiskere er det i noen sammenhenger krav om gjenutsetting av levedyktig fisk.

Det er stor usikkerhet knyttet til overlevelsen ved fang og slipp, men Havforskningsinstituttet har gjennomført flere forskningsprosjekter på området. I den forbindelse er det gjort erfaringer med håndtering av fisk under fang og slipp, og hvilke behandling som fører til høyest overlevelse. Dette ønsker Fiskeridirektoratet i samarbeid med Havforskningsinstituttet å formidle gjennom en eller flere korte filmer.

Støtten over ordningen skal dekke utgiftene knyttet til produksjon av slike filmer.

Delbudsjett: Kr. 300 000,-

Informasjonsfilm om råstoff utnyttelse (overføring fra 2021)

Fiskeriforvaltningen er kjent med at dårlig råstoffutnyttelse i både fritids- og turistfiske forekommer og dette er noe som ønskes å sette lys på. Derfor ønsker Fiskeridirektoratet å lage en informasjonsfilm med formål å vise fritids- og turistfiskere hvordan de på best mulig måte kan ta vare på råstoffet de tar opp av havet.

Kunnskapen er primært basert på erfaringer fra turistfiskebedrifter og tar for seg temaer som behandling og oppbevaring av fisken rett etter fangst og beste praksis for foredling av råstoffet ved ankomst til kai. Filmen skal lages relativt kort slik at den er tilpasset til sosiale medier der den skal formidles via Fiskeridirektoratets kanaler og andre som ønsker å sette lys på problemstillingen som turistfiskebedrifter og fritids / sportsfiske kanaler.

Filmen vil ikke føre til kostnader i form at filmopptak, utstyr og reise, da opptak vil foregå på samme sted, i samme fartøy med samme personell som fang og slipp filmen. Dermed vil kostnaden kun være knyttet til klipping, redigering og voice. Prosjektet vil dermed ha høy grad av synergier med fang og slipp filmen.

Delbudsjett: Kr. 50 000,-

Hvorfor rapportere skater og hvordan arts identifisere dem, formidlingsprosjekt for å bedre fangstrapportering av skater (overføring fra 2021)

Gjennom ordningen 2020 ble det brukt 250 000 kr på å utarbeide en identifiseringsnøkkel for skater tilpasset yrkesfiskere. Dette var gjort for å bedre fangstrapporteringen av skater, som tradisjonelt rapporteres i en samlegruppe «annen rokke og skate». I sammenheng med denne nøkkelen ble det i revidert budsjett besluttet å sette av 200 000 kr til å lage en opplæringsfilm knyttet til behov for bedre rapportering av skater og rokker og hvordan den nyutviklede identifiseringsnøkkelen skal brukes. Dette var ment som et substitutt for arbeidsgrupper/seminar med fiskere, som det ikke ble anledning til å gjennomføre på grunn av korona i 2020 og 2021, men også filmprosjektet måtte utsettes på grunn av korona. Filmprosjektet foreslås gjennomført i 2022 isteden. Prosjektets formål er å øke bruk en av identifiseringsnøkklene og dermed bedre den svært begrensede dataen som foreligger på disse artene.

Delbudsjett: Kr. 200 000,-

Budsjett: Kr. 550 000,-

4.7. Kolmuletrål, tiltak mot sprengning

Prosjektet fokuserer på å utarbeide mekanismer for å redusere faren for sprenging av trålposer i fisket etter kolmule.

Fisket etter kolmule med norske fartøy foregår i all hovedsak med pelagisk trål og i størst grad i havområdene vest av Irland og videre opp i færøysk sone. Fiskeposen utsettes ofte for stor belastning som følge av store fangster. Den største belastningen inntreffer når posen er full når den kommer opp til havoverflaten. Årsaken til dette er de store trykkendringene som

gjør at fisken får luft i svømmeblæren og volumet av fisk i fiskeposen øker og krever mere plass i fiskeposen. Er det da for lite plass til å kunne kompensere for volumøkningen så kan fiskeposen sprekke (sprenges). Konsekvensen av dette er tap av fangst og ødelagt fiskepose. Prosjektet startet opp i 2018 med møter med næringen om problemstillingene i dette fiskeriet. Havforskningsinstituttet har det faglige ansvaret for prosjektet.

I 2019 ble det fulgt opp med praktiske fiskeforsøk og logging av trålposer i fiske ved hjelp av sensorer som ble montert på trålen til seks kolmuletrålere. På grunn av koronasituasjonen ble det ikke gjennomført forsøk som planlagt i 2020, slik at det første organiserte fiskeforsøket i prosjektet ble gjennomført i mars 2021. Det som ble testet da gav oss et godt bilde av hva en burde utvikle videre for å imøtekomme ovennevnte problemstillinger. For videre forsøk i 2022 vil vi ta med oss erfaringene fra 2021 og utvikle og bygge videre på de gode resultatene.

På grunn av prosjektets kompleksitet har en påregnet at forsøkene må gå over flere år. Resultatene fra forsøkene vil være viktige bidrag for om mulig å kunne treffe avbøtende tiltak for å begrense muligheten for sprengning av trålposer.

Prosjektet finansieres med midler fra Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) og fra Fiskeridirektoratet v/ Ordningen. Fiskeridirektoratets bidrag vil gå til fartøyleie, toktgodtgjørelse mv.

Utviklingsseksjonen har søkt om 1500 tonn kolmule til forsøkene i 2022. Tap av fangst i forsøksperioden vil bli avskrevet fra kvoten dersom uhellet er ute og trålposen sprenges eller at en på annen måte taper fangst som følge av uttesting av nye tekniske løsninger for utslipp av overskuddsfangst fra redskapet. I tillegg vil slik kvote hjelpe til for å redusere fiskepresset i forsøksperioden. Eventuell inntekt av kvotene skal gå tilbake til statskassen.

Det er behov for penger til fartøyleie, toktgodtgjørelse, reise mv. Fartøyleie beregnes til kr. 170.000,- pr. døgn.

Budsjett: Kr. 2 500 000,-

4.8. Seleksjon i stormasket trål og snurrevad

Seleksjonsinnretninger i stormasket trål kom inn i reguleringene fra 01.01.1997 med sorteringsristsystemet Sort-X (norsk ristsystem som kan benyttes i alle typer stormasket trål), og Sort-V (tilpasset russisk firepanels trål). Begge ristsystemene ble produsert i stål. Senere ble det laget en norsk variant av Sort-V rista som ble kalt Enkeltrist, og den siste varianten som ble utviklet var «flexiristen» som er produsert i plast og gummi. Stålristene som først ble tatt i bruk var tunge å håndtere, fiskerne hevdet de var en sikkerhetsrisiko å bruke for mannskapet som jobbet på dekk under hiving av trålen, spesielt i dårlig vær. Det ble således i startfasen besluttet at en ikke behøvde å bruke disse ristsystemene når været var så dårlig at Kystvakten ikke kunne borde for inspeksjon, det ville si ca. liten kuling. Rundt år 2000 utarbeidet en student ved Fiskerihøyskolen i Tromsø et ristsystem i plast med gummi tverrband, ristene ble ferdig utviklet ved Sintef i Trondheim og fikk benevnelsen «flexirist». Resultatene fra forsøkene med dette ristsystemet viste gode resultater som var på linje med resultatene fra stålristene. Bestandssituasjonen for de viktigste bunnfiskartene var på et mye lavere nivå den gang ristsystemene ble utviklet enn hva tilfellet er per dato.

Tilbakemeldingene fra næringen, Sjøtjenesten og våre forskningsmiljøer nå er at fleksiristsystemet ikke fungerer tilfredsstillende. Dette kan blant annet forklares med for dårlig seleksjonskapasitet i forhold til fangstmengde. En annen problemstilling er at ristseksjonen er for trang slik at fisken samles opp foran ristene ved for store fangstmengder. Dette vil føre til begrenset seleksjonsevne og fare for «sprenging» av ristsystemet. I prosjektet vil det ses nærmere på overnevnte samt utforming av trålekkene (dimensjoner/paneler), maskeseleksjon og maskeform.

Prosjektet omhandler også seleksjon i snurrevadfisket. I dette fiske opplever en at redskapet holder igjen stor andel småhyse (under 40 cm). I tillegg er det dokumentert at betydelig andel av seleksjon foregår i havoverflaten som igjen vekker spørsmål angående utilsiktet dødelighet. Derfor vil det være nødvendig å se på mekanismer som i større grad selekterer ut hysen under minstemål og i tillegg unngår overflateseleksjon. Det vil også bli lagt vekt på utformingen av sekk, maskevidde/størrelse, forlengelser m.m.

Utviklingsseksjonen i samarbeid med Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfond ønsker å finansiere en innsats på dette. Forsøkene vil gjennomføres i samarbeid med Universitetet i Tromsø, Sintef fiskeri og havbruk og Havforskningsinstituttet. Havforskningsinstituttet leder arbeidet. Formålet er finne frem til bedre seleksjonsløsninger.

Det er behov for penger til fartøyleie, innkjøp av utstyr, reise og toktgodtgjørelse. Fartøyleie alene stipuleres til +/- kr. 200.000,- pr. døgn.

Budsjett: Kr. 4 000 000,-

4.9. Sjøkreps

Kunnskapsinnhenting og kartlegging av fangstområder og fangstinnsats:

Fiske etter sjøkreps med teiner har vært i sterk vekst de siste 10-12 årene, og spesielt på Nord-Vestlandet hvor tall fra Surofi viser at landingene har vært nær en 10-dobling i denne perioden. Det foregår også et betydelig fritidsfiske etter sjøkreps og det antas at mengden bruk og fangster i fritidsfiske også har økt og fortsetter å øke.

Det finnes likevel generelt lite informasjon om sjøkrepsressursene i Norge og det er et betydelig behov for mer kunnskap om denne type fiskeri både med tanke på innsats, intensitet, fangstområder, redskap og tapsproblematikk og teiner med seleksjonsegenskaper. Med mer kunnskap og oversikt vil forvaltningen ha bedre grunnlag til å regulere denne typen fiskeri og spesielt ha oversikt ved eventuelt fremtidige endringer i ressursen og i fiskeriet.

I 2021 nedsatte Fiskeridirektoratet en arbeidsgruppe bestående Havforskningsinstituttet, Møreforskning og Fiskeridirektoratet. Arbeidsgruppen skal kartlegge situasjonen og status for bestand og fiskeri, og deretter vurdere behovet for eventuelle tiltak. I 2022 skal det også etableres en faggruppe bestående av fritidsfiskere og yrkesfiskere. Faggruppen skal bidra med å fylle kunnskapshull og løse utfordringer sammen med nevnte arbeidsgruppe. Arbeidet fra disse gruppene skal resultere i rapporten «Forvaltningen av sjøkreps i Norge» i løpet av 2022.

Synliggjøring av krepsebruk for å unngå redskapskollisjon og tap:

Fiskeridirektoratet er kjent med at det er mange yrkes- og fritidsfiskere som driver fiske etter sjøkreps med teiner. Sammenlignet med andre fiskerier er andelen fritidsfiskere høy. I enkelte områder er det svært høy tetthet av teiner og det er mye redskapskollisjon og brukskonflikt som fører til ulemper for de som utøver fiske og ikke minst resulterer i redskapstap.

Med bakgrunn i dette ønsker Fiskeridirektoratet å benytte den nevnte faggruppen til å hente kunnskap, og til å invitere krepsefiskere som driver både kommersielt og på fritidsbasis til å diskutere ulike løsninger for merking og synliggjøring av redskap og overflatevak i krepsefiske. Målet er å komme opp med en løsning som gjør det lettere å lese redskapsbildet i krepseområder for å redusere redskapskollisjon og tap av krepseteiner gjennom bedre synlighet av redskap og/ eller overflatevak. Her skal det også gjøres en vurdering av ny teknologi med tanke på synlighet/sporing/gjenfinningsløsninger på bøye/teine som kan være til nytte for å unngå kollisjon og tap.

Seleksjon i krepsetrål:

Problemstillingen er rettet mot innblanding av andre arter og spesielt bifangst av torsk i krepsetrålfiskeriet i Skagerrak.

I Norge er det kun tillatt å benytte krepsetrål i fisket etter sjøkreps i Skagerrak, så vel innenfor som utenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene. Tekniske regler tilsier ulike alternativer i forhold til minste tillatte maskevidde i deler av trålen, jfr. Utøvelsesforskriftens § 3 punkt 2, 4, 5 og § 5 siste ledd. Ved bruk av trål etter sjøkreps benyttes i hovedsak mindre maskevidder enn for bruk av stormasket trål (120 mm) noe som kan resultere i uønsket bifangst av mindre fisk.

Prosjektet startet opp i 2019, og var lagt opp som et samarbeidsprosjekt med næringen. Det ble gjennomført møter med næringen, redskapsleverandører, redskapsforskere og forvaltning, og det ble innhentet faglig kompetanse fra DTU Aqua som anses å ha utført de fleste forsøkene i trålfisket etter sjøkreps frem til nå. Det ble deretter bestemt at en fisker fra Hvaler i første omgang skulle teste ut et seleksjonssystem bestående av en kombinasjonsløsning med rist og kvadratmaskeseksjon (seltrapanel). Kvaliteten på resultatene og videoopptakene fra disse forsøkene var ikke tilfredsstillende og på grunn av koronapandemien i 2020/2021 ble dessverre ikke disse forsøkene fulgt opp.

For 2022 ønsker man derfor å starte opp igjen prosjektet sammen med næringen og se på problemstillingene med bifangst på nytt. Nyere resultater fra Danmark viser også at seltrapanelet ikke fungerer som tiltenkt og at det selekterer ut stor kreps og stor fisk og holder igjen mindre fisk og kreps.

Det er i tillegg kommet ønske fra næringen om at de ønsker å bruke krepsetrål andre steder enn i Skagerrak. For å kunne vurdere en slik tillatelse må seleksjonsegenskapene kartlegges bedre og eventuelt et bedre seleksjonssystemet innføres.

Støtte over ordningen kan være fartøyleie, dekke utgifter til eventuell leie av flumetanken i Hirtshals, reise- og toktutgifter, og eventuelle utgifter til innkjøp og frakt av utstyr.

Budsjett: Kr. 400 000,-

4.10. Seleksjon rekestrål

Overlevelse av reker etter seleksjon fra rekestrål:

Dette prosjektet startet opp høsten 2020 i regi av Havforskningsinstituttet i samarbeid med Utviklingsseksjonen. Formålet er å vurdere overlevelsen av dypvannsreker som blir selektert ut i ordinær rekestrål.

Møreforskning gjorde i 2018 lignende forsøk, «Overlevelse av reker etter seleksjon i rekestrål».

Forsøkene ble gjennomført i forbindelse med prosjektet «optimalisering av fisket med rekestrål» som ble avsluttet 31.12.2019. Til forsøkene brukte Møreforskning fartøyet Johan Ruud. Disse forsøkene ble gjennomført i Troms, nærmere bestemt på Svartnes feltet i Balsfjorden, med de sjøtemperaturene som er i sjøen i det området. Resultatene fra disse forsøkene viste god overlevelse på reker som ble selektert.

Forsøkene fra 2018 ble gjennomført i områder hvor det var liten temperaturforskjell mellom havoverflaten og bunn, noe som kan være en årsak til de gode resultatene. I Nordsjøen og Skagerrak så forventer en helt andre temperaturer i vannet, spesielt sommerstid. Dette kan få følger for omfanget av reker som overlever.

Havforskningsinstituttet har i 2021 arbeidet med å finne frem til tilfredsstillende metoder for å kunne gjennomføre overlevingsforsøk. Metodikken er klar for praktiske forsøk i 2022.

Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og FHF finansierer prosjektet.

Rekestrål i Nordsjøen og Skagerrak:

Etter at det ble påbudt med bruk av sorteringsrist i det kystnære rekestrålfisket i Nordsjøen og Skagerrak har det blitt gitt fritak fra påbudet om bruk av sorteringsrist i enkelte områder og perioder på grunn av problemer med tang og tare som dekker til sorteringsristen. Resultatet er tap av fangst.

Utviklingsseksjonen ønsker å se nærmere på denne problemstillingen for å prøve å finne en løsning som begrenser muligheten for at dette skjer.

Budsjett: Kr. 2 700 000,-

4.11. Forvaltningsoppfølging av mesopelagisk fiskeri

Innsatsen rundt kartleggingen og leting etter mesopelagiske ressurser har de seneste årene vært lav etter en liten topp med høyere uttak i Nordsjøen for noen år tilbake, men det er uansett bare et fåtall fartøy med tillatelse for slik aktivitet. For å få tillatelse må det anskueliggjøres en plan for å oppfylle tre hovedkriterier som skal bidra til fremskaffe kunnskap på viktige områder. Gjennomføringen av fiskeforsøkene har delvis blitt fulgt opp både med tilstedeværelse om bord og ved landing på enkelt turer, men tilstedeværelse om bord har vært satt på vent under pandemien.

Nordsjøen betraktes som et område hvor det er utfordrende å finne gode løsninger som samtidig ivaretar hensynet til gjeldende reguleringer av kvotebelagte arter som kan opptre som bifangst i et mesopelagisk fiske med trål. Derfor så var det helt avgjørende med rask og effektiv kunnskapsinnhenting for å kunne vurdere målrettede tillatelser med vekt på hensyn til redskapsutvikling, fangsthåndtering, områder og fangstsammensetning. Fokus på større havområder og internasjonalt farvann er fortsatt aktuelt.

Blandingsfangst fra Atlanterhavet

Laksesild fra Nordsjøen

Selv om innsatsen har vært redusert en tid nå samt at pandemien har vanskeliggjort tilstedeværelse så vil fokus på oppfølging av tillatelser fortsette. Det er også rimelig å forvente at FoU innsatsen også knyttet til havgående aktivitet vil kunne øke noe fremover som et element i SFI Harvest, ledet av Sintef.

Forvaltningens grunnlag til å sette presise og riktige vilkår i slike tillatelse har vært utfordrende. På den ene siden skal det tas hensyn ta aktørens frihet for å drive FoU i et slikt nytt fiskeri og på den andre siden forvaltnings hensyn til en forsvarlig gjennomføring og rapportering. For at dette skal bli definert på en best mulig måte er det viktig at Fiskeridirektoratet deltar etter behov.

På kort sikt er det næringen selv, i samarbeid med forskning og industri, som vil forestå FoU arbeidet med hensyn på kartlegging, fangstredskap/ metode, fangsthåndtering. For at forvaltningen skal kunne sette riktige og presise vilkår knyttet til eventuell rammer for utforming av redskap, innblanding av uønskede arter, prøvetaking etc. så er det svært viktig at vi er tilstede og tilegner oss kunnskap om utviklingen og hvordan eventuelle vilkår kan og bør settes. Dette fremstår nå som særlig viktig når Nærings- og fiskeridepartementet har åpnet for at det kan gis tillatelser på varighet i inntil 10 år.

Budsjett: Kr. 50 000,-

4.12. Oppfølging av forsøksstillatelser

I Norge er det et sammensatt regelverk som i noen tilfeller kan vanskeliggjøre uttesting av nytt og modifisert fiskeredskap. Derfor forekommer det årlig søknader til Fiskeridirektoratet om å utføre praktiske redskapsforsøk med ny fangstteknologi.

Fiskeridirektoratet kan med hjemmel i havressursloven § 66 gi dispensasjon fra de fleste forbud som hindrer uttestingen av slik teknologi. Når slike dispensasjoner gis er det viktig at forsøksfisket blir fulgt opp og vurdert. Derfor foreslår Fiskeridirektoratet å sette av penger til oppfølging gjennom observatør og systematisere under dispensasjoner gitt med hjemmel i havressursloven §66.

Budsjett: Kr. 50 000,-

4.13. Industritrål, excluder og rist i annen trål

Etter tilbakemeldinger fra industritrålnæringen i Nordsjøen er det et ønske om at en gjør en ny vurdering av sorteringsristsystemet som er påbudt i industritrålfisket. Dette pga. at det skal kunne brukes på de større trålene som benyttes i dag. Sorteringsristen som er påbudt har et maksimumsmål basert på den forskningen som ble gjennomført før den ble tatt i bruk. I tillegg er det utviklet et nytt seleksjonskonsept av Egersund trål, som de har kalt for “Excluder”. Dette systemet er testet ut av DTU Aqua i Danmark i fiske etter øyepål på Fladen. Tilbakemeldingen er at det fungerer over all forventning i fiskeriet i det området. Ønsket fra vår næring er at en kan ta dette i bruk i norske områder som et alternativ til sorteringsristen. Før en tillater et nytt system så er det viktig å vite at det fungerer etter hensikten også i våre områder. Selv om det fungerte på grunnområdene på Fladen, så vet vi ikke om det vil fungere på dypområdene langs vestskråningen av Norskerenna. Prosjektet vil på sikt kunne bidra til bedre utsortering av uønsket fisk fra industrifiskfangstene og vil være et viktig bidrag i forhold til rapporten “Artssammensetning og lengdefordeling i fisket med småmasket trål etter mållartene øyepål og kolmule i perioden 2014-2019”.

Det er også ønskelig å se i denne sammenheng på bifangstproblematikken i forhold til større fisk/hai/sjøpattedyr, spesielt utsortering av makrellstørje og håbrann. Vi har fått enkeltrapporter på høye bifangsttall og det er å forvente at det kan være høye «mørketall», spesielt i tråling etter makrell og kolmule. Det vil være viktig å få på plass en anretning som forhindrer fangst av uønsket bifangst av slike arter.

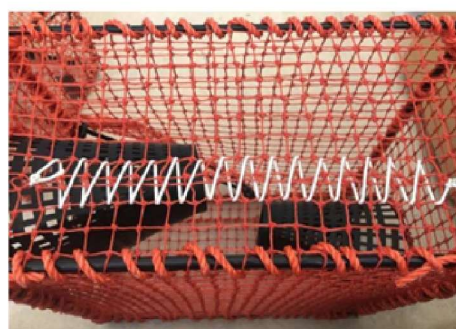
FHF er med på en delfinansiering på dette prosjektet. Sintef Hav har prosjektansvaret og samarbeider med UiT og Havforskningsinstituttet. For å få gjort det vi vil ha svar på vil vi ha behov for midler til fartøyleie, toktgodtgjørelse, reise, utstyr mv.

Budsjett: Kr. 1 600 000,-

4.14. Oppfølging av rømmingshull, nedbrytbare løsninger og fisket etter kongsnegl med teiner

Rømmingshull i teiner for fiske etter sjøkreps

Fra 1.januar 2022 blir det påbudt med krav til rømmingshull i teinefiske etter sjøkreps. Dette har vært ute på høring og på bakgrunn av høringsinnspill og møte med Norges Fiskarlag vil innføringen for yrkesfiskere bli utsatt til 1.7.2022. Dette begrunnes med at antall teiner for yrkesfiskere kan være svært høyt og for teiner med tømmeluke på toppen av teinen, vil angitt krav til rømmingshull kunne være krevende med hensyn på innmontering og utskiftingssyklus. Derfor vil det blir gjort ulik forsøk første halvår 2022 under kommersielt fiske, hvor det testes ut alternativ eller forbedret løsning til rømmingshull for sjøkrepssteiner som har tømmeluke på toppen av teinen.

For teiner med «tømmeluke» på toppen av teinen er det lagt opp til at det må lages hull i teinen som lukkes med bomullstråd.

Med hensyn på krepseteiner som har tømmeluke på siden vil det bli utført forsøk som kvalitet sikrer denne funksjonen over tid når teinen synker mer ned i bunnsediment.

Rømmingshull i teiner for fiske etter taskekrabbe

Fritidsfiske etter taskekrabbe har vært underlagt krav til rømmingshull i flere år. Høsten 2021 ble det sendt ut et høringsforslag med krav til rømmingshull i teinefiske etter taskekrabbe for yrkesfiskere også, gjeldene fra 1.januar 2022. Med bakgrunn i høringsinnspill og møte med Norges Fiskarlag vil innføringen bli utsatt til 1.7.2022. Dette begrunnes med at antall teiner for yrkesfiskere kan for noen aktører være særlig høyt og for «plastkasse» teiner med tømmeluke på toppen av teinen, vil angitt krav til rømmingshull kunne være krevende med hensyn på innmontering og utskiftingssyklus. I tillegg vil foreslått rømmingshull i taket på taskekrabbeteine, benevnt som «klappteiner», bli kvalitetssikret. På dette grunnlag vil det derfor blir gjort ulik forsøk første halvår 2022, hvor det testes ut alternative eller forbedret løsninger.

Ovenfor til venstre: «plastkasse teine» med lokk på topp.

Ovenfor: «plastkasse teine» med foreslått rømmingshull.

Til venstre: «klappteine» med rømmingshull i taket.

I tillegg til ovennevnte forsøk så har næringsaktører spilt inn ytterligere to forhold som skal kvalitetssikres.

- Den ene av disse er hvorvidt bomullstråden er spesielt utsatt for slitasje når det fiskes hummer i værutsatte områder.
- Det andre er alternative løsninger til rømmingshull for brukere av treteiner i krabbefisket.

Rømmingshull i teiner for fiske etter snøkrabbe

Det har i en tid blitt arbeidet med ulike løsninger for å kunne innføre krav om rømmingshull i teinefiske etter snøkrabbe. I 2021 ble hele den nasjonale kvoten oppfisket på tiden frem til 1. juli. I deler av denne perioden ble det testet ut bruken av bomullstråd innmontert som rømmingshull. Dette arbeidet ble ledet av Havforskningsinstituttet som et element i et større prosjektet relatert til snøkrabbe. En av arbeidspakkene i denne prosjektet er definert som utvikling av rømmingshull. Gjennom Ordningen med fiskeforsøk og utviklingstiltak bidro Fiskeridirektoratet til finansiering for uttesting på et kommersielt fiskefartøy.

Det har blitt sett på og vurdert ulike former som kan tilfredsstillte betegnelsen rømmingshull. Det er imidlertid mest nærliggende å se hen til den canadiske løsningen for snøkrabbefiske, hvor det benyttes bomullstråd på lik med prinsippet som innføres i andre norske teinefiskerier. Således er målet å finne en definisjon av bomullstråd tråd og monteringsløsning som primært er holdbar gjennom en delsesong (6 mnd), uten behov for utskifting. På basis av positive erfaringer fra 2021, legges det til rette for å teste ut bomullstråd med tykkelse 2,5 mm, 3 mm og 4 mm under kommersielt fiske fra 1.1.2022 til 1.7.2022.

Deretter legges det til grunn at det foreligger et tilstrekkelig datagrunnlag og kunnskap til foreslå innføring av rømmingshull i teiner som benyttes i fiske etter kongekrabbe fra 1. januar 2023.

Teinefiske etter kongsnegel – behov for rømmingshull og fluktåpning

Fiskeridirektoratet har et behov for å tilegne seg praktisk kunnskap rundt fiske etter kongsnegl for å vurdere bifangstproblematikken, fiskeriets potensielle fare for spøkelsesfiske og potensielle tiltak knyttet til dette. Dette er et nytt og uregulert fiske som det er viktig å på se at det blir utøvd på bærekraftig måte. Med bakgrunn i dette ønsker Fiskeridirektoratet å følge opp dette fisket i 2022 for å innhente kunnskap og ta prøver av fangster, samt eventuelt se på løsninger for fluktåpninger og rømmingshull.

Dsolve – utvikling av nedbrytbare løsninger i teiner og andre fiskeredskaper

Dsolve er et strategisk forskningsprosjekt, ledet av Universitetet i Tromsø og finansiert av Norges forskningsråd. Fiskeridirektoratet deltar i dette prosjektet og har en viktig rolle med hensyn på overgangen inn mot implementering. Utvikling av slike materialer og videre uttesting av dette er svært viktig med hensyn på å sikre et tilstrekkelig implementeringsgrunnlag. Næringens rolle for å utvikle nye produkt med materialer som kan medføre redusert spøkelsesfiske og marin forsøpling av havet. Det kan bli relevant å bidra økonomisk på mindre spesifikke utviklingselement, herunder deltakelse under uttesting.

Budsjett: Kr. 1 000 000,-

4.15. Hvordan skal fremtidens trålfiskeri være for å imøtekomme samfunnsutviklingen med hensyn til miljøpåvirkning og bærekraft

Fisket med trål har over hundre år lang historie i Norge hvor det sannsynligvis begynte med rekefiske i Oslofjorden på slutten av 1800-tallet. Det norske trålfisket til havs vokste sterkt etter krigen. Trålene som ble utviklet har i stor grad beholdt sin form, men materialene som benyttes i trålene i dag er i stor grad laget av plastprodukter, med unntak av og tråldører som lages i stål. Bruksområdene for dette redskapet ser ikke ut for å ha endret seg vesentlig, bortsett fra at det ble forbud mot å benytte flytetral etter torsk, hyse og sei fra 1979 som følge av hardt fiskepress på torsk.

Trålernæringen har fått et sterkt fokus fra samfunnet som en av miljøverstingene med hensynet til fotavtrykk som følge av sin aktivitet, det være seg CO2 utslipp og trålens påvirkning på havbunnen. Ut fra de tilbakemeldingene vi får fra næringen er det viktig at vi treffer forvaltningsmessige tiltak som kan forbedre situasjonen for næringen ved i større grad også å kunne benytte trålen i fiske etter torsk og hyse pelagisk når fisken står høyt i sjøen. Forbudet fra 1979 hadde i sin tid en begrunnelse, og i den anledning er det viktig at vi starter med å diskutere problemstillingen med næringen og at næring, forskning og forvaltning i fellesskap går sammen om å finne best mulige måter å imøtekomme miljøkravene på.

I 2022 planlegger vi å samle næring, forskning og forvaltning til minst et møte og/eller et seminar hvor temaet blir godt belyst og diskutert. Til dette trenger vi midler til reise, leie av møteromsfasiliteter mv.

Budsjett: Kr. 100 000,-

4.16. Forvaltningsoppfølging av fisket etter makrellstørje

Alt tyder på at bestandssituasjonen for makrellstørje i NØS er i bedring, og at den norske kvoten i årene fremover vil kunne øke enda mer enn dagens nivå. Samtidig som den norske andelen av kvoten på makrellstørje blir høyere, merker Fiskeridirektoratet en økt pågang fra en rekke ulike aktører når det gjelder spørsmål knyttet til fiskeriet. For å være best mulig i stand til å fatte gode beslutninger og gi kvalifiserte anbefalinger har Fiskeridirektoratet behov for mer kunnskap om makrellstørje, spesielt i.h.t forvaltningsformål. Utvikling av effektive, miljø- og ressursvennlige fiskeredskaper som samtidig tar vare på hensynet til velferd og kvalitet er sentralt for Fiskeridirektoratet. Derfor er det viktig for Fiskeridirektoratet å opprettholde en dialog og samarbeide på tvers av forskning, forvaltning og næring om dette fiskeriet både når det gjelder redskapsutvikling, fangstmetodikk, bifangst m.m.

Det beregnes at til neste år vil holdes møter, foredrag og informasjonsdeling og utvikling. Budsjettet som er avsatt vil brukes til reising, møteaktivitet og toktaktivitet.

Budsjett: Kr. 50 000,-

4.17. Porsangerfjorden, kunnskapsinnhenting og teinefiske etter reker og tilrettelegging av trålfelt for fiske etter reker

Kartlegging av avfall på rekefelt.

I 2021 ble det åpnet for et prøvefiske etter reker med trål på Porsangerfjorden. Aktiviteten i dette prøvefisket har vært lite, kun 4-5 fartøy har fisket her. For å være med i prøvefisket måtte hvert enkelt fartøy ta rekeprøver og registrere bifangst og rapportere til Fiskeridirektoratet etter endt forsøk. Resultatene fra forsøkene vurderes av Havforskningsinstituttet.

Som følge av at fjorden har vært stengt for reketrål i flere tiår så har det samlet seg opp avfall o.a. fra blant annet skipstrafikk. En del av dette avfallet er så stort og tungt at trålene ødelegges dersom de kjører trålen fast i det. Dette begrenser utnyttelsesgraden av rekefeltene og det kan bli vanskelig å få fiskerne til å samle inn nok data fra området slik en kan ha tilstrekkelig datagrunnlag for en endelig vurdering av om fjorden kan åpnes for kommersielt fiske med reketrål.

Planen for 2022 er å få kartlagt havbunnen på enkelte rekefelt i Porsangerfjorden for om mulig å identifisere skrot som kan fjernes fra rekefeltene. Beste løsningen er sannsynligvis dersom det benyttes fartøy med multistråleekkolodd for kartlegging og som kan benytte ROV for identifisering og fjerning av skrot.

Delbudsjett: Kr. 400.000,-

Innhente kunnskap om teinefisket i indre deler av Porsangerfjorden.

Det er over noen år nå utviklet et teinefiske etter reker med hovedfokus på fiske i indre deler av Porsangerfjorden. Vi har lite kunnskap om dette fiskeriet med hensyn til seleksjon og bifangst. For å få økt kunnskap om dette fisket må vi komme oss ut på fiskefeltet for å få et bedre innblikk i fangst og seleksjonsegenskapene til teinene som blir benyttet, samt vurdere om det er mulig å se på tiltak som gjør at tapte teiner ikke kan fortsette å fiske over tid.

Prosjektet har behov for å dekke toktgodtgjørelse og reise.

Delbudsjett: Kr. 50.000,-

Budsjett: Kr. 450 000,-

4.18. Utvikling av alternativt system til «blåboksen» i hvalfangst

Det er nødvendig å foreta en analyse om hvorvidt kontrollsystemet som blir brukt i den norske hvalfangsten etter vågehval er oppdatert til dagens standard. Blåboksene ble i sin tid innført før å erstatte inspektører i hvalfangsten. Disse boksene er målingsinstrumenter som er strategisk plassert rundt om på fartøyet, og måler når en skyter, tar om bord hvalen og når hvalen er kommet om bord.

Dette er et kostbart og teknisk vanskelig system som det er mye usikkerhet om det er behov for i dagens hvalfangst. Fangstmetodikken som utføres i dag er godt utviklet og testet. I tillegg til at en har et godt fangstsystem, er kvoteutnyttelsen svært lav i forhold til den fastsatte kvoten. Spørsmålet er da i hvilken grad det er nødvendig å fortsette å bruke disse «blåboksene», eller om det fins en alternativ metode som er mindre kostbar, mer fornuftig og ikke minst mer teknisk anvendelig. Fortrinnsvis bør et slikt system kobles til ERS/VMS. Dette er tenkt som et forprosjekt.

Det bes derfor om midler til møteaktivitet, utstyr for forbedring av kontroll, og eventuell toktaktivitet for uttesting av nytt system.

Budsjett: Kr. 500 000,-

FISKERIDIREKTORATET

Telefon: 55 23 80 00

E-post: postmottak@fiskedir.no

Internett: www.fiskerdir.no

Livet i havet - vårt felles ansvar